

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	W. Brandsen	Datum	9 april 2021
Doorkiesnummer	14030	Kenmerk	8749435
E-mail	w.brandsen@utrecht.nl	Onderwerp	Balans tussen recreatie en rust bij de Muntsluis
Bijlage(n)	-	Beleidsveld	Wijk West

Geachte leden van de raad,

In het vragenuur op 4 maart jl. is de toezegging gedaan om dieper in te gaan op de aanpak van (nachtelijke) overlast op de landtongen tussen de sluizen Bewesten Utrecht (verder Muntsluis genoemd). In de raadsvergadering op 25 maart jl. hebben we toegezegd om uw raad te informeren over voorgenomen maatregelen, voordat tot uitvoering wordt overgegaan. Daarnaast is toegezegd om in relatie tot deze specifieke casus kort in te gaan op het gemeentebrede vraagstuk van toenemende behoefte aan recreatieruimte in de schaarse buitenruimte, bijvoorbeeld in het kader van het zwemwateronderzoek en de Ruimtelijke Strategie Utrecht. Met deze brief worden aan deze toezeggingen voldaan.

Afweging tussen ruimte voor recreatie en rust

Wij realiseren ons terdege dat dit onderwerp gevoelig ligt en hebben dan ook scherp gekeken naar haalbaarheid en noodzakelijkheid van de maatregel, en het effect ervan op de ruimtelijke kwaliteit. Uitkomst van deze afweging is dat we de vergunning voor het plaatsen van het hekwerk verlenen, maar de hekken eerst bij wijze van proef met een variabele sluitingstijd plaatsen. Hierdoor kunnen we de openingstijden en de effectiviteit van de hekwerken bij het tegengaan van overlast monitoren en evalueren en later dit jaar met de stad (omwonenden en recreanten) in overleg te treden om te bepalen of deze ingrepen het beoogde effect hebben gesorteerd (toestaan recreatie en vermindering overlast direct omwonenden). Ook wordt hierbij gekeken naar mogelijke randeffecten zoals de vraag of de overlast in de nachtelijke uren zich verplaatst van de landtongen naar andere plaatsen in de buurt. Op basis hiervan kan besproken worden voor welk scenario omwonenden en recreanten zouden kiezen voor 2022. Vervolgens nemen wij daar een beslissing over. In oktober 2022 wordt vervolgens opnieuw bekeken of de inzet voor 2022 heeft gewerkt, of dat aanpassing nodig is (maatwerk in sluitingstijd, hekken verwijderen of hekken permanent openen). Op deze manier blijft er scherp te op de vraag of de maatregelen hun doel dienen.

Voorgeschiedenis overlast

Al langere tijd wordt op zonnige dagen en in de zomerperiode door omwonenden overlast ervaren van recreanten in het gebied rondom de sluizen en bij de Muntbrug. Deze overlast bestaat uit drukte, geluidsoverlast, drinken van alcohol met bijpassend gedrag, wildplassen, vervuiling en zwemmen op plekken waar dat niet mag. Met name de geluidsoverlast in de avond / late uren is een heikel punt voor omwonenden. Zij geven aan dat zij niet tegen recreatie zijn in dit aantrekkelijke gebied; de meeste van hen beschouwen dit juist als een meerwaarde van hun directe leefomgeving. Wel zouden omwonenden graag meer balans zien tussen enerzijds de recreatie en anderzijds de leefbaarheid en nachtrust.

De ervaren overlast heeft zich de laatste jaren geconcentreerd op het sluizencomplex. Hier zijn maatregelen tegen getroffen, zoals aanpassing van informatie / waarschuwborden (artikel 431 sv, Het verstoren van de nachtrust), extra inzet op handhaving, aanpassing van de inrichting van de omliggende kades etc.. Ondanks deze ingrepen is de ervaren overlast niet afgenomen. De drukte lijkt alleen maar toegenomen door de beperkte recreatieruimte in deze omgeving. [Het in 2019 uitgevoerde behoeft onderzoek](#) naar zwemmen in open water bevestigt dat de druk op zwemwater stadsbreed toeneemt en geeft ook de verwachting aan dat de druk op de Muntsluis door de ontwikkeling van de Merwedekanaalzone en het Beurskwartier en door de klimaatverandering alleen maar verder zal toenemen.

De gemeente, Rijkswaterstaat (de eigenaar van de landtongen) en de politie zijn al een aantal jaren in gesprek met omwonenden over de overlast die zij ervaren. Dit leidde voor de omwonenden echter niet tot bevredigende oplossingen en daarom stuurden zij afgelopen zomer een bericht aan de raad met daarin de boodschap dat 'de overlast uit de hand liep'. Naar aanleiding van dit signaal zijn op 1 juli 2020 schriftelijke [raadvragen](#) gesteld en beantwoord.

Onduidelijkheid over regelgeving en een uitdaging voor handhaving

Dit gebied heeft in het voorjaar en de zomer altijd extra aandacht vanuit zowel gemeentelijke toezicht en handhaving als de politie. Handhaving ten aanzien van het gebied is erg lastig vanwege de grote hoeveelheid publiek. De belangrijkste barrière voor het kunnen handhaven is echter de onduidelijkheid rondom regelgeving. Het is niet duidelijk waar gerecreëerd kan worden en wat de spelregels zijn. Dit komt doordat binnen het gebied grofweg twee verschillende gebieden zijn met verschillende regels: de kades (openbare ruimte) en de landtongen bij het sluizencomplex (terrein Rijkswaterstaat en artikel 461 van kracht). Dus formeel mag er nu niet gerecreëerd worden op de landtongen, maar in praktijk gebeurt dit wel.

Daarnaast zijn toezicht en handhaving en de politie niet permanent aanwezig. Om handhavend te kunnen optreden moet de overlast daadwerkelijk geconstateerd worden door de politie en/of toezicht en handhaving. Een melding is niet voldoende om handhavend te kunnen optreden. Daar komt bij dat toezicht en handhaving tot 23.00 uur actief is en dat daarna de handhaving primair bij de politie ligt. Handhavers en politie lopen er hierbij tegen aan dat er te grote groepen op de landtongen zitten om te kunnen handhaven of dat ze niet kunnen handhaven, omdat ze te laat aanwezig zijn. Door deze uitdagingen kwam de gemeente met de partners en omwonenden tot de conclusie dat handhaving alleen niet voldoende is om de overlast tegen te gaan.

Extra maatregelen

Naast extra handhaving zijn er ook maatregelen genomen zoals: het plaatsen van extra vuilnisbakken, bebording voor art. 461 Sr Verstoren van de nachtrust (hier kan overigens alleen de politie op handhaven), een informatie bord (figuur 1), beplanting van de kades om het recreatiegebied in te perken, maaibeeld en het extra schoonmaken van het gebied. Deze maatregelen hebben wel effect gehad met betrekking tot de overlast van het afval, maar helaas niet met betrekking tot de overlast door geluid in de late uren.

Figuur 1

Oplossing: ruimte voor recreatie met openingstijden

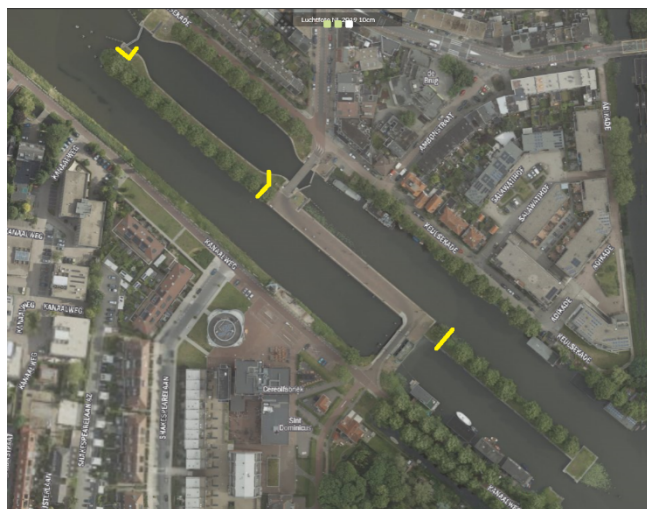
Wij willen de landtongen graag toevoegen aan het gemeentelijk recreatieaanbod en zijn er dan ook blij mee dat Rijkswaterstaat als eigenaar van het gebied ons de mogelijkheid biedt om dit met de landtongen van de Muntsluis te doen. Het formeel openbaar toegankelijk maken van deze landtongen maakt recreatie mogelijk voor álle Utrechters. Ook mensen met een fysieke beperking of ouderen die nu niet in staat zijn om over het bestaande monumentale hek heen te klimmen kunnen dan voortaan gebruik maken van dit gebied.

Om de overlast tegen te gaan kiezen wij ervoor om openingstijden te hanteren van 08.00 tot 22.00 uur in het recreatieseizoen van 1 april tot 30 september. In de maanden juni, juli en augustus worden deze openingstijden dit jaar bij wijze proef verlengt op donderdag-, vrijdag- en zaterdagavond van 08.00 uur tot 23.00 uur, om zo meer ruimte te bieden voor recreatie in het weekend. Buiten het recreatieseizoen zijn de hekken altijd open, omdat er dan zelden wordt gerecreëerd na 22.00 uur op de landtongen. Op deze manier ontstaat er meer balans tussen de recreatie enerzijds en de nachtrust van omwonenden anderzijds.

Er is verkend of het mogelijk is om de openingstijden te handhaven door de politie, maar de politie gaf aan dit met alleen hun inzet niet haalbaar is gezien de huidige bezetting in de nachtelijke uren. Mede geïnspireerd door de situatie in diverse Utrechtse parken (o.a. Julianapark en park Transwijk) is in samenspraak met de verschillende partijen het plan uitgewerkt om hekken van twee meter hoog te plaatsen op de landtongen, waarmee de landtongen in de nachtelijke uren afgesloten kunnen worden om overlast te voorkomen. De afspraak is dat Rijkswaterstaat deze hekken plaatst en hiervoor de kosten draagt. Deze kosten bedragen 11.000 euro exclusief btw (exclusief de kosten van de ambtelijke inzet vanuit Rijkswaterstaat (o.a. voorbereiding aanvraag en maken diverse stukken en rapportages). De gemeente zorgt voor het open en sluiten van deze hekken. De bestaande monumentale hekken worden dan ook geopend en gesloten, zodat mensen niet meer over deze lage hekken heen hoeven te klimmen. De gemeente draagt ook zorg voor het dagelijks onderhoud, zoals

het schoonhouden van het gebied. Rijkswaterstaat en gemeente zijn nog in gesprek of het efficiënter is als de gemeente ook nog meer beheer- en onderhoudstaken overneemt. De kosten voor deze taken zijn nog niet nader te specificeren, maar worden gedekt uit bestaande middelen voor het beheer van de openbare ruimte in de wijk West. De extra kosten voor toezicht en handhaving voor de proef met het langer openhouden van de hekken in de weekenden in de zomermaanden bedragen 38.000 euro en kunnen voor 2021 worden gedekt binnen het domein Veiligheid en Openbare ruimte van het handavingsprogramma.

Op nieuwe borden wordt gecommuniceerd dat er mag worden gerecreëerd tot 22.00 uur (op de uitzonderingsdagen tot 23.00 uur) en dat het daarna verboden is om je op de landtongen te begeven. In het begin zal de gemeentelijke toezicht en handhaving en politie op mooie dagen de gemeente bijstaan bij het sluiten van hekken om de nieuwe situatie toe te lichten en te handhaven. De voorgenomen locaties van de hekken zijn te zien in figuur 2 en 3

Figuur 2**Figuur 3**

De afdeling Erfgoed en het Bureau Commissie Welstand en Monumenten zijn nauw bij de aanvraag voor de te plaatsen hekken betrokken. Hoewel vanuit ruimtelijke kwaliteit het plaatsen van hekken niet ideaal is, is vanuit de inzet om overlast te verminderen meegedacht over een zo min mogelijk storende locatie en uitvoering van raster-hekwerken in deze groene en monumentale omgeving. De hekken hebben een zo neutraal mogelijke vormgeving in een donkere kleurstelling, die niet concurreert met de bestaande monumentale hekwerken. De plaatsing van de hekwerken is op afstand van de bestaande hekwerken, waarbij rekening zal worden gehouden met de boomwortels en minimale afstand om geen nieuw verblijfsgebied te creëren tussen bestaande en nieuwe hekwerken. In het kader van de aanvraag om omgevingsvergunning hebben wij advies gevraagd aan de Commissie voor Welstand en Monumenten. De commissie adviseert positief. Dit betekent dat de hekken voldoen aan de redelijke eisen van welstand.

Argumentatie voor het nachtelijk afsluiten van de landtongen met een hek

De overlast wordt beperkt door duidelijkheid voor iedereen

De hekken zorgen ervoor dat de toegang tot de landtongen om 22.00 uur (op de uitzonderingsdagen om 23.00 uur) wordt gesloten en dat bezoekers gemaand zullen worden om te vertrekken. De hekken bevestigen dan het gesloten karakter na dat tijdstip. De rest van de tijd staan de hekken open en wordt juist benadrukt dat sprake is van een voor iedereen toegankelijk recreatiegebied. Een hoger hek zal niet iedereen weerhouden van het betreden van de landtongen na 22.00 uur en borden zullen er

ook niet toe leiden dat iedereen uit eigen beweging de landtongen voor 22.00 uur heeft verlaten, maar een hek en duidelijke regels maken het naar verwachting wel een stuk eenvoudiger om toezicht te houden en te handhaven als dat nodig is.

Handhaving kan op zichzelf nooit het sluitstuk zijn

Zonder afsluitbaar hek is de handhaving een stuk lastiger. Deels doordat een ieder de landtongen dan op elk gewenst tijdstip op eenvoudige wijze kan betreden en deels omdat de capaciteit van toezicht en handhaving en politie ook beperkt is en prioritering kan betekenen dat op de landtongen op een bepaald moment niet gehandhaafd kan worden, als daar wel om gevraagd wordt vanwege overlast. Daarnaast komt het zeer regelmatig voor dat de politie mensen niet wegstuurt omdat er teveel mensen aanwezig zijn zoals eerder benoemd. Denk hierbij aan vier agenten die 100 of meer personen weg moeten sturen.

Precedentwerking

Vanuit uw raad zijn ook zorgen geuit over precedentwerking aangaande het afsluiten van openbare ruimte vanwege overlast. Wij zijn in dit specifieke geval echter van mening dat deze situatie uniek is, omdat er hier juist sprake is van het veranderen van een gesloten terrein naar een gebied dat overdag toegankelijk is voor recreatie. Door de afspraak met Rijkswaterstaat wordt het mogelijk om een privéterrein bij de openbare ruimte te betrekken en daarmee de recreatiemogelijkheden voor inwoners te vergroten.

Vervolg

De tijdelijke plaatsing van de hekken wordt door Rijkswaterstaat uitgevoerd zodra de omgevingsvergunning is verleend en deze lijn met uw raad is besproken. Met het openstellen van de landtongen, toepassen van openingstijden en het plaatsen van hekken proberen de betrokken partijen een goede balans te vinden tussen de recreatie en de nachtrust van omwonenden. De gemeente heeft contact met de vertegenwoordigers van de verschillende bewonersgroepen. Zo werken we samen aan een aangenaam gebied om te verblijven rondom de Muntsluis voor iedereen.

Visie op recreatie

In dit proces werd ook duidelijk dat er behoefte is aan een heldere visie op recreatie in de openbare ruimte, zoals het gebruik van het Muntsluisgebied als recreatiegebied. Daarnaast speelt bij het Merwedekanaal nog het vraagstuk dat de sluizen en kades in eigendom en beheer zijn bij Rijkswaterstaat en daarmee is het gebied dus niet te vergelijken met een park in eigendom en beheer van de gemeente of een recreatieplas in beheer van een recreatieschap. Daarom verkennen wij of het mogelijk is om in de toekomst een integrale visie op recreatie in de openbare ruimte te ontwikkelen met als afgeleide daarvan een visie op het Muntsluis gebied.

Toekomst Merwedekanaal en Muntsluis

In het voorstel voor de [Ruimtelijke Strategie Utrecht](#) gaat de verstedelijkingsopgave samen met de opgave om te vergroenen. Regionaal werken we ook hieraan in 'Groen groeit mee'. Het Merwedekanaal is benoemd als belangrijke groen-blauwe verbinding door de stad. Het "Rondje Stadseiland" is hiervan de ruimtelijke vertaling. De kanaaloevers worden omgevormd tot een langgerekt park, waardoor een grote toename van groen ontstaat. Dit parklint is een belangrijke voorwaarde om de verstedelijking van de Merwedekanaalzone te kunnen realiseren. Op deze manier wordt ook aan de nieuwe bewoners een aantrekkelijke en gezonde leefomgeving geboden. Het groen dient meerdere doelen: verblijf en recreatie, langzaam verkeer en ecologie en klimaatadaptatie. Deze

Burgemeester en wethouders

Datum 9 april 2021
Ons kenmerk 8749435

ontwikkeling zal op termijn meerdere bijzondere plekken opleveren langs het Merwede kanaal naast de Muntsluis.

In de Visie Stadswater en bij het Rondje Stadseiland zullen we nader ingaan hoe wij als gemeente de verdere ontwikkeling van dit gebied zien en gaan we verder in op de vraag of het wenselijk is om van de locatie bij de Muntsluis een officiële zwemlocatie te maken.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris,

de burgemeester,